

САНТА ОЛОХ

Х а б ы а т
1937 снл алтынны
15 нунуттан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 3 (5827)

1983 снл. 10хсунньу 6 арга
ЧЗПИЗР

Снчмата
2 харчы

Бастакы күннэртэн— гэрээһиннээхтик, эриэ-дэхситик

Оройуон үлэһиттэрэ, советскай норуот бүтүүнүн курдук, ССРС тэриллэбитэ 60 сыла туолуутун ленинскэй национальнай политика өрөгөйдөөһүнүн, социализм историческай кыайымаларын туолуутун быһытынан кизэник, үөрүүлээхтик быраабынныктаатылар. Үтүө үгэс быһытынан, кинилэр ити кэрэ-бэллэ соботиены хаһаайыстыбаннай уонна культурнай тутууга сэмэй ситиһинилэрдэх көрүстүлэр. Совхозтар Ас-үөл программатын олоххо киллэрингэ бастакы хардыны оҥордулар: үүккэ, эккэ, хоргооппуйга, орууот астарыгар, түлээххэ государственны кыта төлөрү аарыстылар. Промышленнай предрияттар бородуужсуйаны оҥоруу уонна батары былааннарын аһары төлөрдүлэр. Нэһилиэнньэни хаачыымы биллэрдик тупсарыллына. Юбилей инициэбэ социалистическай куоталаһыма Мугудай, Болтоно уонна Соловьев отделиеларын сүсүбүттэрэ, оройуон кооператордара, связистара уонна полиграфистара, «Сельхозхимия» механизатордара уо. д. а. ордук үчүгэй түмүктэри ситистилэр.

Үмүлүбүт баай соботиелардаах, үгүс үөрүүлээх-сөтүүлээх 1982 снл ааста. Астафетаны өссө үрдүк кирбиһлэрдэх пилетка үгүс, сүрүн, сыла ылла. Кини саахтара ССКП Кини Комитетын сэтиниһтэри (1982 с.) Пленумунан, ССРС Верховнай Советын VII сессиятынан быһарыллынылар. Оно олохуран оройуон-муну үүмүт сылга экономическай уонна социальнай сайдымытын былаана бигэргэтилинэ. Ол быһытынан, быһыл сирин оҥоруу көдүүһүн үрдэтигэ ураты бол-бохто ууруулаах ыһымы сирэ салгымы кэргэтиллэхтээх, гектар ахсыттан 7,2 центнер туорахтаах культуралар, 75 центнер хоргооппуй, 50 центнер сүөһү аһылыга буолар культуралар, 72 центнер төрдүгэр астаахтар үүнүүлэрэ ылыллыахтаах. Сүөһү итинини хаачыстыбаннай көрдөрүүлэрэ салгымы тупсарыллыахтаа. Чулаан, Фуражвай ымахан үтү ылым кээмэйэ, соботуопкалар үтү сортноһа үрдэтиллэхтэрэ. Быһыл промышленнай бородуужсуйаны оҥоруу 7,8 бырыһыан, батары 2,1 бырыһыан үүнүөхтэрэ. Нэһилиэнньэни хаачыымы таһыма уонна культурата салгымы үрдэтиллэргэ.

Ити кирбиһлэри ыһымы, ССКП КК, ССРС Верховнай Советын Президиумун уонна ССРС Министрдарын Советын советскай норуоту Санта дьыллаабы эбэрделээһиннэригэр балиһаамитин курдук, хас биридди киниһтэн тыһааһыннаах үлэни, үрдүк тэрээһиннээх буолууну, сознательнай дьыһыппилиннэни эрийэр.

Кырдыга дараны, ким бириэмэни мүчү туһут, сыл сараланырыттан тэрээһиннээхтик, тэтимнээхтик үлэлээбэтэх— ол мэлдьи элбэри сүтөрөр, бүтэһиктээх түмүгэ бөрүкүтэ суох буолар. Ону ааспыт сыл түмүктэрэ өссө төгүл бигэргэтэллэр. Былаанник, быһымахтык үлэлээбит «Якутмелиноводстрой» мехучастога (начальник Попов П. Г.) былаанын тохто. Оттон «Якутмелиноводстрой» мехколониата (начальник Плотников С. Н.) саамай сүрүн көрдөрүүтүгэр—Тыа хаһаайыстыбатын министрствотын объектарыгар былааннамыт үлэлэр түөрт гыммытан биридирин толорбокко хаалла. Тэрээһин итэстэригэр тэнтэрэн олох-дьаһах комбината (директор Наумов Н. М.) былаанын, быста-быста салганан, бөрт ыра ханник төлөрдө.

Тыа хаһаайыстыбатыгар быһылгы дьымы бөрт элбэринэни кыстык быһаарыа. Былырын кыһынны ыйдарга сүөһүнү быһа түһэригэр, үтү-аһы ситэ ыла-лах, төрүөбү сөптөөх бэлэмэ суох көрсү бүт Эрилик Эристини аатынан уонна «Чурапчы» совхозтар элбэх ыраахаттар көрүстүлэр, сыла үгүс сүтүктээх туораа-тылар.

Ааспыт сыллаабы итэстэр, көтүүтүлэр быһыл уруок буолуохтаахтар, хаты-лааны суохтаахтар. Дьэ ити иһин хаһа-йыстыбаннай сыл түмүктэрин хас үлэ коллективын ахсын сийилин, интэн-тоҕо, дьүүлэһинэххэ, саҥа сыл бастакы күн-нэртэн эриэ-дэхси үлэлиир чопчу дьа-һаллары бэлэтээн олоххо киллэриэххэ.

Итиннээх күүс-көмө буолар көрүлээһини — «Чистэһини, хайбаһы — үлэ быһы-тынан!» дьин девиэтээх производственной уонна государственнай дьыһыппилиннэни бөрүгөтүүгэ туһулаахтык бэргээххэй ба-чымы москвичтар көтөхтүлэр. Саҥа сыллаабы хардары былааннары, соци-алистическай эбэрээһинистибэлэри ыһы-нымы ити сманалаах бачымы дьүүлэ-һик, өйөөһүн, олохтоһун бэлэтинэн тэ-риллэхтээх.

Үүмүт сылы үчүгэйдик саҥалаһын, коллективтар бары сыл устата эриэ-дэхси үлэлээһиннэрин ситиһин партийнай тэ-рилтэлэр ССКП XXVI съезин, Кини Ко-митет сэтиниһтэри (1982 с.) Пленумун көрдөбүллэригэр сөн түбэһиннэһэн бэйэ-лэрин тарийар уонна итэр үлэлэри салгымы тупсаралларын, экономиканы са-лайыма олохтоох Советтар, профсоюзнай уонна комсомольскай тэрилтэлэр, эб-щественность күүстэрин сатабыллаахтык түмэ тардалларын эрийэр.

цияламмыт ити кыам-талартан ураты аһы-лык ууруулар ыһы-лааттара, сууйар-сотор үлэлэргэ аналлаах тутуу, котельнай, атын да көмө объектар ту-

Кыамтата улаатар

ЛВОВ. Николаев-скый көтөрү итэр фабрикада 3 мөл. бройлерга суоттам-мыт саҥа кыамталар үлээ киллэрдилэр. Ба-ры технологическай процестара механиз-

КОММУНИСТИЧЕСКАЯ СУБУОТУННЬУН ТҮМҮГЭ

1982 снл ахсынны 18 күнүгэр дойдуга ССРС тэриллэбитэ 60 сыла туолуутугар анааһыт ком-мунистическай субуотун-нук ыһытылыбыта. Ба-рыллааһын даннайдары-нан, субуотуннукка 148 мелуһуөн кэригэ кини кытынна, 845 мелуһуөн-тэн тахса солкуобайдаах промышленнай бородууж-суйа оҥоһулунна, уон бириэс пилетка фонду-тар 162 мелуһуөн сол-

куобай кэригэ үп аары-дыа.

ССКП Кини Комитета, ССРС Министрдарын Со-вета, ЦСВСКС уонна ЫЭСЛКС КК коммуни-стическай субуотуннукка активнайдык кытыбыт-тарга барыларыгар кини-лэр бэйэни харыстаммат итэһинэ төлөбүрө суох үлэлэрин иһин истигник махтаннылар.

Үлэһиттэр этиилэрин

учуоттаан, ССКП Кини Комитета уонна ССРС Министрдарын Совета су-буотуннуктан киирбит үбү доруобуйа харыста-былын учреждениела-рын, оскуолалары, оҥо-садтары итэһинэ дьаа-һылаларын тутууга анаа-союзнай республикалар, Москва уонна Ленинград куораттар дьаһалларыгар биэрэргэ быһаардылар.

(ССТА).

Ситиһиллибэти чинэтэн, саҥа кирбиһлэргэ дьулуһан

Төһүү үлэһит

Кыракий уолчаан: «Абаа, мин улаат-тахпына, суоллар буолуом»,—дии-дин тракторга хатаастара бөһөһэ эрэ аас-пыт курдук. Оттон Сергей орто оскуо-ланы бүтэрбитэ, оттон Советскай Ар-мия кэжэтигэр сулууспалаан кэлбитэ юмнуо үс сыл буола оҕуста.

Таптыыр идэтин баһылаан, комсомо-лец Сергей Михайлов билигин Эрилик-ристини аатынан совхоз Чакырдаабы-гдениеттигэр үтү таһар автомашы-на шоферунан үлэлиир. Үтү хаачы-лыбата кинини кэмгэр тутар пуунга мэрдииттэн, автомашина дьитернат-оһо ыраастык тутууларыттан быһаччы тутуулуктаах. Ити үлэни Сергей үтүө суо-бастаахтык төлөрөр. Ааспыт сыллаабы-лааһын—10000 тонна-километры үүрдүөхтээһин—2285 тонна-километры-нан аһарда.

Снимокк: шофер С. Н. Михайлов.

И. Лебедев фотота.

Зонаһа бастаата

СОЛОВЬЕВ. Коммуни-стическай үлэ ударнига, убуруускайдары кытары сирэй куоталаһар Строд-агынан совхоз лауреата Василий Николаевич Врызгаев ааспыт сылга улахан сылгытын 98,5 бырыһыан тыһыннаах ииттэ, кулун деловой тахсытын 85 быры-һыаһыга тизэртэ.

Бу—Амма өрүс зона-тыгар бастыг көрдөрүү. С. Смирникова.

3000-лаах кирбиһ ылылынна

БАХСЫ. Үлэ Кыһыл Знамята орденнаах В. Ф. Слепцов салайар «Кэс-кил» ферма-коллектива юбилейдаах сылга ыһах

тулуһулар. Быра-йыактаммыт кыамта-тыгар тийдэһинэ, фа-брика сылга 4,5 мөл. бройлеры иитэн та-һаарар буолуола.

(ССТА).

ахсыттан 2000 кг үтү ыһага эрэннэригэр чистэстэхтик төлөрдө. Онуоха Василий Филип-пович бэйэтэ үтүөкпи-нээх холобура көбүлүүр күүһүнэн буолла. Стар-шай ыһаһын ахсыттан 3031-дии кг ыта. Ол бы-лааһыга көрүлүбүттээ-дэр 1131-дии кг үрдүк.

«Чистэһини, хайба-былы — үлэ быһыты-нан!» дьин девиэтээх москвичтар бачымына-рын ферма коллектив улахан сэргэринэн кө-рүстэ. Ыһаһыахсыттар ити хамсааһынга көх-төөхтүк кыттарга бы-һаарыннылар.

С. Федотова.

Көрдөрүүлэр тупсарыллаллар

ХАДААР. Сүөһү и-тинин маастара А. В. Софронова старшайлаах «Кувһума» комсомоль-скай-ыгчат ферма кол-лектива юбилейдаах сыл былаанын био ыһымын учуоттаан төлөрбүтэ уонна сылы ыһах ахсыттан

2007-дии кг үтү ыһа тү-мүктээтэ. Ити иһиннээһи сылга ыһабыттарынааһар 99-туу кг элбэх.

Александра Василье-на бэйэтэ ыһах ахсыттан 2621-дии кг ыһа көрдө-рүүтүн 178-тыы кг туп-сарда.

Эдэрдэртэн Евдокия Федорова икки тыһыһы-чалаах кирбинини куэ-һарда.

«СО» көрр.

Ахсынны быһаарда

Олох-дьаһах комбината ааспыт сылга нэһилин-нээһэ 377,5 тыһ. солк. сөнү оҥордо. Со-циалистическай куо-талаһымы иһини күөнү-гэр итэһиннэһинэр (ателье сабиэдиссэ А. М. Аммосова) уонна атач таһаһын оҥороочулар (Биригэдьитир Е. П. Ного-вицына) таһыстылар. Ахсынныга кэмбээт 46,6 тыһ. солк. бородууж-суйаны оҥорон, сылтаа-дытын кыл-мүччү төлө-рдө.

И. Дегтярев.

Политической уонна экономической үөрэх

СУОЛТА БЭРИЛЛИБЭТЭБИНЭ

Үлэһиттэри экономическай үөрэхтээһинигэ дартыа уонна правительство ураты улахан суолтаны биэрэллэр. Ол биэр көстүүтүнүн «Үлэһиттэри экономической үөрэхтөө, бири уонна итинни салгы тупсарар туһунан» ССКП КК, ССРС Министрларын Советын, ГСВСКС уонна БВСКС КК уураахтара буолар. Ити уураагы олоххо кылларнига ССКП райкома кэбинки сылларга пикэ дьаһаллары ылыыта.

Ол үрдүнэн бу сүткэн суолталаах партийнай уонна государственнай дьаһала билигин даҕаны сорох сирлэргэ сөптөөх суолта бериллэ аллыа. Ону, быстахтык ылыаха, соторулаахыга ССКП райкомун бюротугар Субуруускай аатынан совхоз директора таб. Ефремов А. В. от

чуота кордордо. Директор бирикээһин быһылыатынан, байыл совхозта биэр чопчу экономиканы үөрөтөр, сэтте коммунистическай үлэ оскуолалара тариллибиттэр. Пропандисттар аниматтар, истээчилэр сүүмүрдэммиттэр. Ол аһары ахсыһы ортотугар дээрэ оскуолалар үтүстэригэр программа быһылытынан занятиелар ытыллыбатахтар. Экономическай уонна зооветеринарная, агрономическай үөрэһи салайааччылар ыттар занятиелара барыта экономической үөрэх курдук учуоттана сылдьаллар. Оттон Кындаа учаластагар, Сугулаан, Чуораайытта, «Сардама» формаларыгар, ССКП райкомун пропаганда уонна агитацияга отдела ыһпыт баробирэтин түмүгүнэн, экономичес

кай үөрэх занятиелара биригэ да ытыллыбатахтар.

Пропандисттар айар быһааныра да, дневниктэ да суох. Экономическай үөрэххэ аналлаах аһунук биэр да сиргэ тариллибэтэх. Занятиелар барыларынгар чуолкай график, истээчилэр сылдьыларынгар учуот суох. Экономическай үөрэх совете, кумаадыга тариллы баран, дьингэр үлэ-дэбэтэх.

Ити итээстэр рабочайдары экономической үөрэхтээһингэ совхоз директора даҕаны, отделениелар управляющийдара даҕаны куолуттар эрэ сыһыаннаспыттарыттан, эрийаллар суолтаны биэрбэтхтэригэр тахсыбыттар. Ол ахсуутугар совхозка хаһаайыстыбанна-ҕа суох быһыы, ыһы-тобуу салданан тахса ту-

рар. Эбэх ороскуотунал ыраах сиртэн тиэллэн кэлбит комбинорм тапсылла сылдьар, куулара аһыһа учуоттаммакка ыһыллан сыл аһыһа элбэх нөһөт тахсар. Үлэ динсипилиннэгэ сатархай, туруоруллубут үлэҕэ ыһыһыһа намыһах. Техниканы көрүү-карайыһа кердөбүтэ эппиттээбэт. Куһаҕан көрүүтүн, общественной сүбү туһата суох олүүтэ, дьүдэһинтэ холлуута аччаабат.

ССКП райкомун бюрота, үлэһиттэри экономической үөрэхтээһингэ таһаарыт бодон итээстэрин иһин директор таб. Ефремов А. В. айыһа: онордо уонна кинини бу үлэни төрүттэн тупсарарыгар эбэһинэстээтэ. Совхоз партийнай комитета (секретарь Ефимов Е. Е.) экономической үөрэхтээһингэ салалтаны уонна контуруолу кууһурларитер соруудахтаны.

Килиэп — сир — майгы категорията

ЫҤЫҤЫҤКЭИ УОБАЛАС. Килиэби, сире отороочу үлэтин ытыктааһын ыччакка сир-майгы хаачыстыбаларын интэрэр. Ол иһин Берилдэскэй оройуон «Иднн суола» колхозун бастын дьэһноро үөрөнөөчилэрднн оскуола кабинеттарыгар, биһ-тердэргэ көрсөр эрэ буолбаска, конууларга уонна фермаларга биһргэ үлэһиндэр.

Оскуола эдэр килиэп астаааччыларын маастары-тыбаларын быһаарарга колхоз бочуоттаах дьонно-ро ыһырылыһылар. Кинилэртэн биһрдэргэ тракторист И. А. Палый (снимокка — снннн Андрей кытта) өссө 1929 сыллаахха холбоһуктаах баһыһага бастагы булуук суолун түһэриһа.

ССТА фотохрониката

ТУОРААБЫТ ДЕПУТАТТАР ОННУЛАРЫГАР БЫЫБАРДАРГА УОКУРУКТАРДААҔЫ БЫЫБАР КОМИССИЯЛАРА ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕКА

«Саха АССР народнай депутаттарын олохтоох Советтарын быыбардарын туһунан» Саха АССР Окуонун 23, 24, 26 уонна 54 ыстатыбаларыгар олутуран, райсовет исполкомун 1983 снл тохсунньу 5 күнүнээди быһаарыһы-тынан оройуоннаагы Совет 6, 28, 34, 36, 42, 44, 48 №№-дээх быыбардыыр уокуруктарыгар туораа-быт депутаттар оннула-рыгар ытыллар быы-бардарга уокуруктардаа-гы быыбар комиссияларга общественнай тарилтэлэр уонна үлэ коллективта-рын маанык представи-теллэригэр тариллыһы-лар.

6 №-дээх БЫЫБАРДЫЫР УОКУРУККА

Слепцова Мария Сте-пановна — председате-ли оройуоннаагы комму-нистическай тарилтэттэн.

Ефимова Надежда Афанасьевна — предсе-датели солбуйааччы, оройуоннаагы комсо-мольскай тарилтэттэн.

Гурьев Петр Михайло-вич — секретарь, эргизн уонна потребкооперация үлэһиттэрин профсоюзун оройуоннаагы тарилтэ-титтэн.

Чилиэннэр: Игнатъева Федора Николаевна — эргизн уонна потребкооперация үлэһиттэрин профсоюзун оройуоннаагы тарилтэттэн, Босиков Никол Ионович, Федотон Федот Афанасьевич — тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюзун оройуоннаагы тарилтэ-титтэн, Игнатъев Васи-лий Васильевич — Карл Маске аатынан совхоз рабочайдарыттан уонна сулууспалаахтарыттан.

28 №-дээх БЫЫБАРДЫЫР УОКУРУККА

Соловьев Петр Серге-евич — председате-ли оройуоннаагы коммуни-стическай тарилтэттэн.

Сидорова Елизавета Алексеевна — председа-тели солбуйааччы, оройуон-наагы комсомольскай тарилтэттэн.

Чилиэннэр: Николай Петрович — секретарь, тыа хаһаайыстыбатын үлэ-һиттэрин профсоюзун оройуоннаагы тарилтэ-титтэн.

Чилиэннэр: Макарова Мария Семеновна — тыа хаһаайыстыбатын үлэ-һиттэрин профсоюзун оройуоннаагы тарилтэ-титтэн, Долгонов Семен Гаврильевич — Субуруус-кай аатынан совхоз ра-бочайдарыттан уонна су-лууспалаахтар ыттан, Иванова Галина Михай-ловна — эмп үлэһиттэрин профсоюзун оройуоннаа-гы тарилтэттэн, Попо-ва Роза Иннокентьевна — үөрэх, үрдүкү оскуола-лар уонна научнай уч-реждениелар үлэһиттэ-рин профсоюзун оро-йуоннаагы тарилтэтти-тэн.

34 №-дээх БЫЫБАРДЫЫР УОКУРУККА

Матвеев Дмитрий Пав-лович — председате-ли оройуоннаагы коммуни-стическай тарилтэттэн.

Захарова Александра Ивановна — председате-ли солбуйааччы, оройуон-наагы комсомольскай тарилтэттэн.

Захарова Мария Про-копьевна — секретарь, үө-рэх, үрдүкү оскуолалар уонна научнай учрежде-ниелар үлэһиттэрин профсоюзун оройуоннаа-гы тарилтэттэн.

Чилиэннэр: Пестерова Елизавета Семеновна — эмп үлэһиттэрин проф-союзун оройуоннаагы та-

рилтэттэн, Аммосов Яков Дмитриевич — тыа хаһаайыстыбатын үлэ-һиттэрин профсоюзун оройуоннаагы тарилтэ-титтэн, Егоров Иван Алексеевич, Марков Вла-димир Васильевич — Эри-лик Эристин аатынан совхоз рабочайдарыттан уонна сулууспалаахтар-ыттан.

36 №-дээх БЫЫБАРДЫЫР УОКУРУККА

Адамов Агафий Инно-кентьевич — председате-ли оройуоннаагы комму-нистическай тарилтэт-тэн.

Алексеева Акулина Ни-колаевна — председате-ли солбуйааччы, оройуон-наагы комсомольскай та-рилтэттэн.

Кирилина Мария Ка-питоновна — секретарь, үөрэх, үрдүкү оскуола-лар уонна научнай уч-реждениелар үлэһиттэ-рин профсоюзун оро-йуоннаагы тарилтэти-тэн.

Чилиэннэр: Филиппова Мария Егоровна — үөрэх, үрдүкү оскуолалар уонна научнай учреждениелар үлэһиттэрин профсоюзун оройуоннаагы тарилтэ-титтэн, Данилова Евдо-кия Романовна — эргизн уонна потребкооперация үлэһиттэрин профсоюзун оройуоннаагы тарилтэ-титтэн, Елисеев Николай Петрович, Кирилин Илья Петрович — Эрилик Эристин аатынан совхоз рабочайдарыттан уонна сулууспалаахтарыттан.

42 №-дээх БЫЫБАРДЫЫР УОКУРУККА

Посельская Николай Афанасьевич — предсе-дате-ли оройуоннаагы ком-мунистическай тарилтэ-тэн.

Дорофеев Афанасий Дмитриевич — председа-тели солбуйааччы, ба-һаарыһаа чхаас үлэһит-тэрин коллективыттан.

Адамов Афанасий Ни-китич — секретарь, эргизн уонна потребкооперация үлэһиттэрин профсоюзун оройуоннаагы тарилтэ-титтэн.

Чилиэннэр: Маркова Екатерина Егоровна — оройуоннаагы комсо-мольскай тарилтэттэн, Оконешников Афанасий Афанасьевич — лесхоз үлэһиттэрин коллекти-выттан, Дьадаева Анас-тасия Степановна, Мака-рова Клара Васильевна — үөрэх, үрдүкү оскуола-лар уонна научнай уч-реждениелар үлэһиттэ-рин профсоюзун оро-йуоннаагы тарилтэти-тэн.

44 №-дээх БЫЫБАРДЫЫР УОКУРУККА

Кладкин Николай Мар-кович — председате-ли оройуоннаагы коммунисти-

ческай тарилтэттэн.

Рудова Светлана Илья-нична — председатели сол-буйааччы, государствен-най учреждениелар үлэ-һиттэрин профсоюзун оройуоннаагы тарилтэ-титтэн.

Макарова Татьяна Его-ровна — секретарь, үөрэх, үрдүкү оскуолалар уонна научнай уч-реждениелар үлэһиттэ-рин профсоюзун оро-йуоннаагы тарилтэти-тэн.

Чилиэннэр: Илларио-нов Василий Васильевич — үөрэх, үрдүкү оскуола-лар уонна научнай уч-реждениелар үлэһиттэ-рин профсоюзун оро-йуоннаагы тарилтэттэн, Куличкина Анна Семен-овна — эмп үлэһиттэрин профсоюзун оройуоннаа-гы тарилтэттэн, Мака-ров Виктор Егорович — тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюзун оройуоннаагы тарилтэ-титтэн, Заболоцкая На-дежда Михайловна — культура үлэһиттэрин

профсоюзун оройуон-наагы тарилтэттэн.

48 №-дээх БЫЫБАРДЫЫР УОКУРУККА

Габышев Михаил Ро-манович — председате-ли оройуоннаагы коммуни-стическай тарилтэттэн.

Брызгалов Петр Васи-льевич — председатели солбуйааччы, суолу өрө-мүөннүүр-тутар управ-ление үлэһиттэрин кол-лективыттан.

Слепцов Михаил Фи-липпович — секретарь, го-сударственной учрежде-ниелар үлэһиттэрин профсоюзун оройуоннаа-гы тарилтэттэн.

Чилиэннэр: Чайка Иза-белла Алексеевна — аэро-порт үлэһиттэрин кол-лективыттан, Селумов Иван Иванович, Нико-лаев Аскалон Николае-вич — дизельнэй электро-станция үлэһиттэрин коллективыттан, Матвее-ва Анна Коченовна — оро-йуоннаагы комсомоль-скай тарилтэттэн.

ЧУРАПЧЫ СЕЛЬСКОҔ СОВЕТЫГАР

Чурапчы сельскэй Со-ветын исполкомун 1983 снл тохсунньу 5 күнү-нээди быһаарыһытынан туораабыт депутаттар он-нуларыгар быыбарга уо-куруктардаагы быыбар комиссияларга маанык састааптаах тариллони-лар.

18 №-дээх БЫЫБАРДЫЫР УОКУРУККА

Батарин Дмитрий Гав-рильевич — председа-тели оройуоннаагы ком-мунистическай тарилтэ-тэн.

Кришанкин Семен Константинович — пред-седатели солбуйааччы, үөрэх, үрдүкү оскуолалар уонна научнай учрежде-ниелар үлэһиттэрин проф-союзун оройуоннаагы та-

рилтэттэн.

Карпова Татьяна Пет-ровна — секретарь, куль-тура үлэһиттэрин проф-союзун оройуоннаагы та-рилтэттэн.

Чилиэннэр: Потанова Мария Петровна, Дьяко-нова Любовь Лукинична — эмп үлэһиттэрин проф-союзун оройуоннаагы та-рилтэттэн, Смирникова Анастасия Михайловна — оройуоннаагы комсомоль-скай тарилтэттэн, Чичи-гинарова Ирина Иванов-на — культура үлэһиттэ-рин профсоюзун оро-йуоннаагы тарилтэттэн.

28 №-дээх БЫЫБАРДЫЫР УОКУРУККА

Сибирякова Зоя Нико-лаевна — председате-ли оройуоннаагы коммуни-

стическай тарилтэттэн.

Егоров Иннокентий Дмитриевич — председа-тели солбуйааччы, куль-тура үлэһиттэрин проф-союзун оройуоннаагы та-рилтэттэн.

Теплоухова Марфа Петровна — секретарь, эмп үлэһиттэрин проф-союзун оройуоннаагы та-рилтэттэн.

Чилиэннэр: Корякин Николай Николаевич, Лыткин Егор Никитич — «Якутсельстрой» мех-участогын үлэһиттэрин коллективыттан, Сине-бова Матвеева Игнатъе-ва — оройуоннаагы ком-сомольскай тарилтэттэн, Макаров Петр Петрович — тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюзун оройуоннаагы тарилтэ-титтэн.

ЫТЫКТАНАР ЭДЭР ЫАЛ

Кинофикатордар үлэлэ-
гийн түмүгүн сыналга-
аагана билигин, туох
ханнык ийиниз, түүрт
сүрүн көрдөрүү учуотта-
нар. Ол — киинэнэн кө-
рөөччүнү хабыы, үбү
кылларим, киносеанс уон-
на экран-күн ахсаана.
Быйа бэйлэрэриггэн бы-
һаччы тутулуктаах ити
икки бастагы үлэ көрү-
нөр ситиһини ордук суол-
талаах. Дээ, чуолааы,
ирилэргэ оройуон киинэ-
тин үлэлиттэре юбилей-
даах сылга ылыммыт
эбэлээтэлэст и б э л а р и н
кыйбатылар.

Киники сылларга ки-
носеть эриэ-дэхсигэ суох
үлэлэир. 1979 сыллаахтан
сағалаан сүрүн былаан-
нар сылы көтө-көтө то-
дорулуннулар. Квартал-
ларынан ылдахха даҕа-
мы балаһыанһа эмиз он-
кук. Холобур, ааспыт
сыл үһүс кварталынаагы
былаан тохтубут эбит
буоллааһына, төрдүскэ бэ-
лэстэниллибит кирбни
ылыммына. Сыл түмүгү-
мэн 27 киноустановка-
тан 12-тэ хаалылаахтар
ахсааннарыгар киридэ, 5
биригээдэттэн соботох
оройуон кииннээдэ эрэ
сыллаабытын толордо.
Ити чаччылар, биллэн
турар, киносеть дикек-
циятын сага салалтатыт-
тан билигин кам сүрүн
көрдөбүлүгэр — эриэ-дэх-
сигэ, хаалылааба суох
үлэлээһинигэ — дьүөрө-

лээх үлэни тэрийэрин
эрэйлэлэр.
Атын итэҕэһинэн аас-
пыт сылга социалисти-
ческой куоталаһыны ко-
дүүһэ суох тэриллэбитэ
буолар. Дирекция сове-
тынан уонна профсоюз-
най комитетынан куотала-
һыны усулуобуйата онго-
һуллаан уопсай производ-
ственной мунһаһынан

ЭБЭЛЭЭТЭЛЭСТИБЭ ТУОЛУУТУН БЭРЭБЭИРКЭЛИИБИТ

Бигэргэтиллибит эрээри,
сыл устата ол быһааран
тутуһуллубатах, түмүк
таһаарыллан испэтэх.
Манна бигэргээдэлэр да,
установкалар да икки ар-
дыларыгар күрэхтэһэн
үлэлээһини сүһүөргүлүг-
нөөхтүк тура илик. Онон
үүмүт сылга уонна кө-
лөр даҕаны өгүгүтэр, туох
ханнык ийиниз, профком
бу дьыаланы илиитигэр
ылан олохтоохтук дьа-
рыктанара наада буол-
бут.

Коллективка үлэ дьыс-
сипилиниэтин бөһөргөтүү,
үлэҕэ эппиэтинэһи үрдэ-
тии наадалааһын ыйар
өрүттөр бааллар. Ол
туохуан көстөрүө? Сорох
киномеханиктар сыһы-
рыллыбыт киноаппарату-
раларыгар дьалаҕадык
сыһыаннаһыларыттан
фильмокопия (сулургу —
киинэ лиэнтэтэ) алды-

нар. Ол буоллаһына, бү-
түн кинопрокат үрдүнэн
айдаан, «ЧП». Кэлбит
киинини көрдөбүт бы-
һыттынан тутуһуу арды-
гар эмиз умкуллар. Он-
нук сыһыаны былырыны
Чыаппаратаагы (старшай
киномеханик Ф. И. Го-
лов) уонна Хатылытаагы
(Т. И. Маркова) киноус-
тановкалар көрдөрдүлэр.
Хайахсыттаагы (Д. Т.
Михайлова), Килэнтэ-
агы (В. Д. Монастырев),
Мындааһытаагы (И. П.
Попов), онтон да атын
сорох киноустановкалар
көрдөрдүт киинэлэрини
төһнөрө охсон биэрбэнкэ,
фильмокопия эргирин
харгытыллар.

Билигин даҕаны, урук-
кулуу, кэлбит киинэни
көрдөрүүнэн эрэ күннээ-
һи үлэлэрин мунурдуур
киномеханиктар суох
буолбатахтар. Ол түмүгэр
киинини тула маассабай
үлэ быстар мөлтөх. Нэ-
билиэһиниз дьини интэ-
риэһиргэтэр, тардар про-
паганда кыаллыбат. Кы-
һыгы сезонга кино-
лекторийдар үлэлэрин
былааннарын «Маарык-
чаан» кинотеатртан ура-
ты биэр даҕаны киноус-
тановка онорон дирек-
цияга түһэрэ илик. Бы-
лааннаах кинотеатр кол-
лектива даҕаны ахсын-
ныга бэлэстэммит дьа-
һалын толорботох. Кино-
клубтар (оҕолорго), пи-
онерскай кинотеатрдар
үлэлэрэ эмиз сөргүтүл-
лүхтэрин наада. Кино-
фестиваллары, кинопре-

мералары, тематическай
көрдөрүүлэри, киинэ-биз-
чэрдэри, киинэни дьүүл-
лэһини тэрийин, о. д. а.
— итилар киномеханик-
тан тэрийэр дьөбүрү, об-
щественнай активнаһы,
үрдүк квалификацияны
эрэйлэлэр.

Хайа барарар үлэ кол-
лективтар курдук, ки-
носеть дирекциятыгар
производствонь атах-
тыыр объективной бири-
чиннэлэр бааллар. Кэ-
ники кэмгэ киинэни та-
һар автомашиналар чаас-
татык саахалланаллар.
эр кэмгэ өрөмүөннөнэл-
лэр. Ол суол-нис ордук
мөлтөх туругунан сезо-
нугар сорох кырыы ки-
ноустановкалар туран
хаалыларыгар тириэр-
дэр. Кинобудкалар тым-
ныһыылара, тонон хаа-
лылары эмиз баар суол.
Сорох тутуах специалис-
тар дуоһунастара аһаҕас
хаалыталыыр түбэлтэлэ-
рэ тахсыталылар.

Оройуонга ыһыры-
лаах Мугудай киноуста-
новката тылыгар турбу-
тун, «Маарыкчаан» кино-
театр уонна бу театр
старшай киномеханига
В. И. Яковлев у. д. а.
кинофикатордар сорох
бэлиэ ситиһиилэрин тус-
тарынан, урут сырдатыл-
лыбыттарынан, хос бэ-
лэстээбэтибит. Ол ону-
гар, Ас-үөл программа-
тыгар ыйылыбытынан
сибээстэн, тыа сири
үлэлитэрин хааччылы-
ны тупсарыны мэхэй-
дири дии санаабыт ордук
бөччүмнээх итээстэргэ
болдомтону тарда сатаа-
тыбыт.

С. ПОПОВ.

Болтоһого Анна Гав-
рильевна уонна Илья
Михайлович Слепцовта-
ры билбэт киһи суох.
Бу үс үчүгэйкээн кыыс
оҕолоох быр-бааччы оло-
ро үлэлит эдэр ыал
дьон-сэргэ ытыктабылын
ылыммылар.

Анна Гаврильевна учуу-
тал, начальнай кылаас-
тарга үлэлэир, кэиники
икки сылга оҕолоро үө-
рөхтөрүгэр бары сити-
һэллэр. Ити — киһи сы-
ралаах үлэтин түмүгэ.
Эдэр специалист урук-
тарыгар, кылаас таһынан
ыһтар дьаһалларыгар
сылдыбыт төрөппүт ас-
тыммакка тахсыбыта
дизин суох. Көрдөрөн үө-
рөтөр пособиелары кө-
дүүстээхтик туһанар,
үөрэнээччи болдомтотун
тардар, киинэлэргэ тии-
һимтиэ ыһымалары тут-
тар.

Оскуолаҕа начальнай
кылаастар учууталларын
методическай холбоһук-
тарын салайааччытын
быһыһынан, Анна Гав-
рильевна биэр идэлээх-
тэригэр күүһө-кылаа тии-
һиринэ көмөлөһөр.

Илья Михайлович, эмиз
кэргэнин курдук, төрүт-
уус бу нэһилиэк ыччата.
Дьону кытта сатаан нэп-
сэтэр, тэрийэр дьөбүр-
даах үлэлити совхозун
салалтата сүөһү иити-
тигэр биригэдириинэн
анаабыта хаһыс да сыла.

Киһи ити итээһини толо-
роҕо бары сатабылын,
кыһамныһын уураар, Си-
риэмэтин харыстаабакка
үлэлэир. Болтоһолор бы-
һыл мэхчирэнг ыйдары-
гар үүтү ылыһа куотала-
һыга бастаан партия райко-
мун уонна райсовет ис-
полкомун көһөрүлгө сыл-
дар Кыһыл знаматынан,
стол ССРС тэриллэбитэ
60 сыла туолуутун чир-
дигэр тэһитилибит со-
циалистическай куотала-
һыга кыһылааһынан
тахсан. II степеннээх
юбилейнай Дипломуна
наҕараадаланылар. Он-
но старшай биригэдири
үтүөтэ-өһөтө кырата суох.

Кэргэнин Слепцовтар
иккиэн коммунистар. На-
һилиэк общественной оло-
дор киһилэр кыттыбатах
салаалара диин суох. Ан-
на Гаврильевна ха: да
сыл төрөппүт комитетын
чилиэһинэн, местком
председателинэн талыл-
лан үлэлээбитэ. Илья Ми-
хайлович уус-уран само-
деятельность активнай
кыттылааба, партиянай
теритэ секретарьнан
быһбарданан коммунис-
тар үрдүк итээлэрин
үтүө суобастаахтык то-
лорбута.

Коммунистар ити кур-
дук үлэлэниллэр уонна
олороллор.

Е. ВАСИЛЬЕВА.

Оскуола олобо

КАНИКУЛ КҮННЭРИГЭР

Оройуон оскуоаларыгар Саҥа дьылдаагы елнэ
үөрүүтэ-көтүүтэ аргыстанан күүтүүлээх кыһынны
каникул сағаламмыта хас да хонно. Үөрэнээччи-
лэр бу күннэргэ кээкэ интэриэһинэй дьаһалларга,
общественнай-туһалаах үлэлэргэ кытталлар, пед-
коллективтар сүннүүнэн үөрэтэр кабинеттары онго-
руунан, тупсарыһынан дьарыктаналлар.

МАННЫК СЫТТАРЫ СОЛБУЙДУЛАР

Дирин орто оскуола-
тын үөрэнээччилэрэ бы-
рааһыннык күннэригэр
фермаҕа үлэлэир эдьий-
дэрин уонна убайдарын
солбууан сыһыатыылар
үтүө үтөһө кубулуйбута
эр буолла. Соторутаагы-
та үрдүкү кылаас үөрэ-
нээччилэрэ үс күн уста-
та эмиз фермаларга тах-
сан үлэлээтилэр.

Уһун Алаас кэлим ме-
ханизациялаах хотонугар
ахсыска үөрэнэр 30 оҕо
үтү ыһымын быһа түһэр-
бэккэ, сүөһүнү үчүгэй-
дик аһатан-сигэти, кө-
рөн-истэн совхоз рабо-
чайдарын махталларын
ылдылар. Оттон Ат Уу-
лаппыт, Лампа, Боһомо
уонна Чычаас фермала-
рыгар сүөһүнү көрүүгэ
тохсус кылаас 25 үөрэ-
нээччилэрэ көмөлөстүлэр.

Уруккуттан ферма үлэ-
тигэр үөрүйэх оҕолор —
комсомольскай комитет
секретара Мария Ива-
нова, учком председатели
Александра Толстоухова,
Константин Дьяковский
у. д. а. табаарыстайыгар
үчүгэй холобуру көрдө-
рдүлэр.

Л. СЫСОЛТИНА.

ЭКСКУРСИЯҒА — БАСТЫҢНАР

Каникулларын кэмигэр
Хатылы орто оскуолатын

ийинэн социалистическай
куоталаһыны кыйаһы-
лаахтара, бастыҥ акти-
вистар—барыта 30 оҕо,
учуутал Г. Н. Аммосов
салалтатынан Якутскай—
Нальчик маршрутуна
күүлэйдии бардылар. Ки-
нилэр ортолоругар ком-
сомольскай комитет сек-
ретара Римма Прокопье-
ва, комсом чилиэһэ
Иван Ефимов, учком чи-
лиэһэ Константин Чичи-
гинаров у. д. а. бааллар.

Эмиз — ити курдук, сы-
лан 30-ча үөрэнээччилэрэ
Якутскай — Москва —
Ленинград, Соловьёв уон-
на Чакыр оскуолаһаар
оҕолоро Якутскай—Крас-
ноярскай маршруттары-
нан экскурсияҕа барды-
лар.

В. ФЕДОРОВА.

ИДЭЛЭРИН ҮРДЭТИНЭ

Оройуоннаагы методи-
ческай кабинет, сыл ах-
сын буоларын курдук,
кыһынны каникул күн-
нэригэр кээкэ учуутал-
лары аналдаах курстарга
ыһта. Ол иһингэр рес-
публикатаагы Учуутал-
лар идэлэрин үрдэтэр
институтка, геометрияҕа
сана учебниктиһан үөрэ-
тиигэ кириинэн сибээс-
тэн, математика учуу-
таллара дьарыктаналлар

Л. ДИОДОРОВА.

Бынах сүөһү, чуолаан,
ыччат сүөһү иттиитигэр
диктиокаулэз ыарыы хо-
ромнута улахан. Бу —
кииник тардаммыт уон-
на уустук ыарыы.

Чирбэ үөскээ сөптөөх
усулуобуйаҕа сайынны,
кыһынны да кэмгэ биэр
сылга тийэ тыһынаах
сыһыан сөп. Дээ, оһийин
һирийдэр ууну, аһылы-
гы кытта уонна ому-
мны салаан үөскэринэн
сутуллаллар. Үөскөхтөр
һирийдэ хаанын устун
тыһатыгар кириэлэр
уонна ый иһинэн ууһуур
буола ситэллэр. Тыһы
көрүнгэрэ манна сы-
мыһыттан бараллар. Сүө-
һү сутуллуутугар сы-
мыһыттар аһаҕар тахса-
лар, оттон ыйыстыты-
гар ас буһарар органа-
рыгар, оһоһоһугар кири-
гэллэр. Онон сымыһыттан
үөскөхтөр тахсаллар уон-
на сүөһү хойуутун кыт-
а бырадылаллар, биэр
идиэлэ иһинэн сысты-
ганнаах көрүнгэ кубу-
луйаллар.

Һирийдэр кыһынны
өтүгэр хотон да усулуо-
буһатыгар сутуллуохта-
рын сөп. Ыарыһы тар-
датааччыларынан ыары-
һах сүөһүлэр эбэтэр бил-
лэрбэккэ идэҕэ сыһыан-
чылар буолаллар. Холо-
бур, чирбэлэр сүөһүгэ
икки ыйтан биэр сылга
дизин сылдыллар.

Саҥа төрүүх сутуллут-
та сүннүүнэн бэс ыйыт-
тан, мэхчирэннэ тах-
тыахтан, сағаланар. Ор-
тук кутталлааҕа сылаас,
ардахтаах сайын диктио-
каулэз киинин тарда-

ДИКТИОКАУЛЕЗ

— Специалист сүбэтэ —

нар. Күүскэ, маассабай-
дык ылдыһыта атыр-
дыах уонна балаһан ый-
дарыгар бэлэстөнөр. Һи-
рей тыһаларын, оһоһо-
торун ыарыһынаарар, ор-
ганизм ыарыһы утар-
сыһа мөлтүүр, араас
ыарыһалар көбүлүлүгэр
тириэр, уопсай туругун
айгыратар. Сүөһү ман-
най үөһүрэр, аһаарыйар,
аһыһа аһаабат буолар,
тыһына улам ыарыһар,
кураанаһынан иэрийэн
сөтөллөр, муһнуттан хо-
һуу сүүрээһиннэр, оттон
күүскэ хажыйан сөтө-
лүннээһин аһаҕынан сип-
гит чирбэлэри таһаарар,
температура 42 кытаа-
дыска диири үрдүүр.
Манньык ыарыһа һи-
рей чоккүйөн, тыһына
хаайтаран, дьүүкэрэн
олуон сөп.

Сородор күһүөрү су-
туллубут һирийдэ-тэ
чирбэ үөскөхтөрө, аара
этигэр-синигэр тохтоон
хаалар буоланнар, саас
уус устар ыйга эрэ
тыһынар органиларыгар
тийһин ууһуур дьөбүр-
даах буола ситэллэр.
Маны тэҕэ кыһынны
кэмгэ (сэтинньиттан
муус устарга диири) сип-
гит даҕаны чирбэлэр
тыһы көрүнгэрэ сы-
мыһыттыыр дьөбүрлөпө
төстү мөлтүүр, артыгар
төрүү даҕаны төһүүр.
Сайын сутуллубут сүөһү-
лэр күһүн, кыстыкка
кириингэ, бэйэлэрэ айыт-
баларынан диктиокаулэ-

тан босхолонуохтарын
эмиз сөп. Онуоха, кылаа-
быһаа, сүөһү уопсай ту-
руга үчүгэйэ быһаарар.
Оттон ол, биллэн турар,
сүөһүнү көрүүтүн хара-
һыттан, аһатыттан
тутулуктаах.

Манньык түбэлтэҕэ кы-
һынны кэмгэ уонна
саас бостуука тутта-
рыһа борооску хойуутун
аналыттан диктиокаулэз
үөскэрин булуохка сөп.
Боруобаны сөтөллөр,
кыһыан улаппат, окку-
ран һирийдэр көнө оһо-
росторуттан эмиз ыһыл-
лар. Ону мэхчирэннэ
тахсыбыттарын 40 ком-
мутун кэмгэ бэрэбиэркэ-
лэнэр. Уопсай анализка
биэр эми чирбэ үөскээ
көһүннэринэ фермаҕа са-
һыһыкка баар һирийдэ-
ри, борооскулары бары-
ларын эмтэниллэр. Оттон
7 хонон баран эмиз бэ-
рибиэркэлэнэр уонна үөс-
көх сүппэтэх түбэлтэти-
гар, маннайгы эмтээһин-
төн 10 хонугу ааптакка
иккистээн үөннэрин тү-
һөрөллэр. Өскөтүн дик-
тиокаулэз тыһа чоккүй-
уутунан доһуһу-члэна
уонна фермаҕа элбэх ах-
сааннаах мөлтөх һирийдэ-
р баар буоллахтарына,
эмтээһин ыһыттал-быт
бэрээдэгинэн хатылаача-
лар. Эмтээһин кэмигэр
сүөһүнү көрүү, аһатын
мэхчирэннэ сүппаты-
лаахтык. Ыаһыс суох
га сиригэр сага төрүү-
дэ уонна иһин бэрэ-
биэркэлэн баран, эрдэт-

төн сэрэтэр-эмтиир дьа-
һаллар ыһыттылаахтара-
тар. Ону, хаһааһытыба
специалистарын быһаа-
рыларынан, наада буол-
лаһына 25 хонук быһы-
һаан ыһа туруохка сөп.

Куһаҕан көрүү-хара-
һы, аһатын түмүгэр
үөскэбит чоккүйүү ты-
на ийини өтүтүн хаба-
р, оттон диктиокаулэзка —
сүннүүнэн кэлин өтө
сутуллар. Итинни тү-
бэлтэҕэ сүөһү туруга
үчүгэй, тас уларыһыта
суох буолар уонна ана-
һа түмүгүнэн хойууту-
гар чирбэ үөскээ кө-
һүннэринэ даҕаны, бу
сүөһү диктиокаулэһынан
ылдыһытын көрдөрбөт.
Ол эрээри, ордук кыс-
тыкка, көрүүгү-хара-
һыһы, аһатынны мө-
төтөхкө, сүөһү бу ыа-
рыһынан сутуллан барар
саарбаҕа суох. Итинтэн
көстөрүнэн, түмүк чула-
кай: аһаҕас көрүүгү-
хараһыһы, аһатынны
сөптөөхтүк тэрийдэ хэ,
ылдыһыт да сүөһү
үтүөрэгэ барар.

Диктиокаулэһи утары
охсуһууга, бастаан са-
һа төрүүгү мэхчирэннэ
таһаарыһа атын группа
сүөһүлэртэн олох туспа
тутуллуохтаах. Ийини-
нан, сэрэтэр бэрэбиэркэ-
лэһиннэри, үөннэрин тү-
һэрини кэмигэр, хаа-
чыстылаахтык ыһа
дыһахтаах. Үсүһүнэн, аа-
май быһаарылааба, үө-
һү доруобай, туруга үө-
һү буоларын ситиһил-
лээхтээх.

В. ПОПОВ.
ветбаклаботонна
ветвраһа.

Комментатор колонкалара

ДЫКСИНИЭХТЭН ДЫКСИНИИ

Япония дьаһайар эр-
интэлэрэ Вашингтон
ытааһынан улам күүс-
кө тутууан иһэр кинигэ
милитаризациялааһына-
рын курсуттан Азия
государстволара дыкси-
ниэктэрин дыксионал-
лар Япония «Асахи» ха-
һыатыгар бэйэтин Сага
дьыллаары интервьюту
гэр Индонезия вице-пре-
зидентэ Адам Малик Япо-
ния правительствота
дойду байыаннай бюдже-
ты биллэрдик улаатын-
нарага сорунууларын
улаханлык мунчаарарын
биллэрдэ. «Японияны
байыаннай күүһүн улаа-
тыннарага күһэйргэ
АХШ сорунууларгар
Япония «Суохи» дьин
сорунуулаахтык этиэх су-
таах, — дьитэ киһи. — Ви-
инги дыксиэһэбит. Япо-
ния сангалы сибилэни-
и көнүлүө суох тус-
таах. Онтон азиатскай
дойдуларга барыларгар,
кырдык, куттаналлара.

Итиэниг дыксиэни
туохтан үөскэтэ? Согу-
руулуу-Иллагин Азия
дойдуларгар японскай
агрессордар аан дойду
иллис сэринтин кэмигэр
суруйдаах дьайыларын
туһунан өйдөбүл билгитин
да тыһынаах. Оккупан-
нар суоллара өлүү лаа-
зырынан, үгүс тыһыны-
ча ыттыллыбыт дьоннор
өлүктөрүнэн, мунгаа-
һыны-сордоһуну көрсү-

ларын төлөрөр кыахтаах
самай аныгылыы муо-
ратаары флоту, тэриэрин
модууйда.

Онон, Вашингтон ыгаа-
һына. Ол эрэри дьыала
итиниз эрэ буолбатах.
«Согуруу дьикси ыстанар-
га» байыаннай кыагы
улаатыннарарын суотугар
байан-тайан хааларга
суоттанар японскай мо-
нопольлар эмиэ интэ-
риэстөөхтөр. Ол Япония-
ны хаттаан сибилэнини
эрэ кытары сибилэстээх
буолбатах. Токио япон-
скай кондеринар СИА
дойдуларын армияларын
сангалы сибилэһинигэ
лараны кытар кыахта-
ныахтара дьин эрөнөр.
Ону тэнэ, Токио Япония
деловой эрминтэлэрэ СИА
дойдуларын экономика-
ларын бэйэлэрин сабы-
дыалларыгар улам ордук
бас беринэрэн иһиэхтэ-
ра дьин сабаралыыр.

Вашингтон уонна То-
кио суоттананылар ити-
юктөр. Ол эрэри ити
суоттананылар хойгуур
да буолан хаалыахтарын
сөп. Япония сангалы
сибилэһэрин утары СИА
дойдуларын правитель-
стволара итиэниэ норуот-
тара эрэ турар буолба-
тактар. Сага дьыллаары
күннэргэ японскай
армылар үрдүлэринэн
сэрини утарар модун
күүстээх долгун дьиб-
лидэ. Дойду байыаннай
кыагы улаатыннарарын
ны оппозиционнай пар-
тиялар бары уонна дой-
ду мөлүһүмүнэн үлэһит-
тэрэ бырачыастаатылар.

Б. ЧЕХОНИН,
СССР ырытааччыта.

РЕДАКЦИЯ ПОЧТАТЫТТАН

Хадаар абыс кылаас-
таах оскуолатын үөрэ-
нээччилэрэ Лукин Коля
уонна Луковцев Никита
күнүс 4 чаас саана ку-
луупка киһиэ көрө кэл-
биттэр. Онно оҕолору
совхоз рабочайа Кли-
мов П. көрсөн табах бэр-
сибит. Лукин ситэ умул-
күбүтэ бөһүрүөскэни
кириһиһэ умайан тах-
сыбыт. Ону дьуһурунай
кочетар Дьяконов И. И.
огнетушителинан умул-

Огнетушитель көмөтүнэн

лоран, сэлэһиниэ бири-
улахан тутуутун уоттан
сыйлаахта.

Лукин уонна Луковцев
предсоветынан сэмэстэ тар-
дыллынылар, төрөппүт-
тэрэ сельсовет исполко-
мугар дьүүлэһинилэр.

Огнетушитель — уот
көрдүгүнүн умуруорууга
бастагы суолталаах сред-
ство. Оттон Эрилик Эрис-

тини аатынан совхоз са-
лалтата бары объектар-
тан бөддьүө тахсыбыт
огнетушителилэри интэ-
риэһит дьин хомуйан ыч-
быта да, күн бүгүнүгэр
дизэри төнүһүртэни илин,
Маныах аһаҕас олохуу
буһаар кутталын улаа-
тыннараар.

Онон совхоз салалтата
огнетушителилэри интэ-
рон төһөртүүртн күүтэ-
бит.

В. ПОСЕЛЬСКАЯ.

Сотурутаагыта дьин уот,
коммунальнай хаһаайыс-
тыба производственной
управленийтын шофера
Иванов А. Г. итирик ту-
руктаах сылдьан оҕону
дэгини сымта. Оттон суо-
ду өрөмүөннүүр-тутар
учаастан водителэ Пер-
мяков М. П. автомоби-
латын көннүнэн ылтаа-
ры, сыһа туттан, элек-

Суол сэрэби эрэйэр

тролиния остоолболорун
түннэри астаран үлэстэ-
хамнаска улахан мэйһи
үөскэтэ сырытта, элбэх
ночоту таһаарда.

Государственной авто-
инспекция Иванову бири-
сыл идэтинэн үлэһит

быраабын баста, оттон
Пермякову материальнай
эппиэтинэскэ тарта.

Бири сыһа-халты тут-
туу ыар содулардаах
буолуон сөп. Онон руль-
га олоһоочулар суолта
сэрэхтэрин күүһүрдээлэ-
рэ, эппиэтинэстэрин үр-
дүтөллөрө наада.

В. ИГНАТЬЕВ.

Кубаа сафра саалан-
на, Саахарынай тростнигы
мунутуур кылгас кэм

иһинэн хомуйуохха! —
Монкада хаһаарыман
геройдуу штурмалааһын

эһи сайын билиэтин-
тээх 30 сыла туолуутун
«иһингэр социалистиче-
скай куоталаһын дьини
итинник.

Снимокка: саахарынай
тростнигы хомуйуу.
СССР фотохрониката.

Биһиэхэ эппиэттиллэр

«Сага олох» ахсынны
9 күнүэстэи нүөмэригэр
бөһөттөммит Мырылат-
тан селькор Е. Егана
«Киһи эрэ хомуйуох»
дизэн суругар Сохуруу-
кай аатынан совхозта-
агы профсоюз рабочекомун
председателэ У. Н. Ата-
сова редакцияга ма-
нык эппиэти ычтта:

«Сурукка ыймаллыбыт
чакчы кырдымтаах. Со-
ловьев оскуолатын үөрэ-
нээччилэрэ күрэхтэһини
транспора суох буолан,
кыттыбыкка хаалбыттар.

Иһикитин оскуо-
ла үөрэнээччилэрин тран-
спорынан хаалчыһын
тупсарылыада».

Редактор
А. Е. Чичигинаров.

ССКП райкома уон-
на райсовет исполко-
ма кырдыаҕас комму-
нист, советскай, кол-
хоһунай тутуу ветера-
на

АВЕРИНСКАЯ
Давид Гаврильевич
ыарахан ырыһыттан
өлбүтүнэн кэргэттэри-
гэр, чугас дьоннору-
гар кутурданныларын
тиэрдэлээр.

Карл Маркс ааты-
нан совхоз дирекция-
та, парткома, Волу-
гурдаагы отделение-
тын совета, сельсовет
исполкома кырдыаҕас
советскай үлэһит, кол-
хоһунай тутуу ветера-
на

АВЕРИНСКАЯ
Давид Гаврильевич
өлбүтүнэн кэргэттэри-
гэр, оҕолоругар, аймак-
тыгар дьин кутур-
данныларын биллэрэ-
дэр.

Д. ЭВЕРСТОВ,
Саха АССР спордун
маастара.

СНИМОККА: Г. Нох-
тунскай.

сүүрүү техникатын ба-
һылыгар кыаһын, күү-
һүн бүтүннүү уурбута.

Дьаныардаах эрчиллэ-
хтэ ылбыт көрүннэ
мунура суох берини эрэ
үрдүк ситиһиэ билэ үк-
тэһинэн буолаалларын эдэр
спортсмен үчүгэйдик өй-
дөбүтэ.

Олимпиада-80 сыла.
Майа, Республика тьа

маастардара уонна кан-
дидаттара бааллара. Дой-
ду ол күүстээх марафо-
нецтарын кытары биригэ
түөһүгэр 89 М-дээх
ыраах Саха сирин пред-
ставителэ Гаврил Нох-
тунскай эмиэ стартаабы-
та. 10 км сирин судуулар
32 мүн. иһинэн аасы-
тын биллэрбиттэрэ. Сүү-
рүү тэтимэ, мантан көр-

«ыраабыт». Ону киһи
опыта суоҕуттан, стартан
олус түргэн тэтими ыл-
бытынан быһаарар. Онон
Ситэкска анардас дьу-
лурунан, тулурунан
кэлбит Бириэмэстэ—2 чаас
22 мүн. 28 сек. Атыннык
эттэххэ, 49-с киһинэн фи-
ништээбитэ. Бу, бийиги
оһаабытыгар, марафон-
на олохун устата икки-

дун маастара ким буо-
луйой дьин ыйыттын үөс-
күөн сөп.

Бийиги санаабытыгар,
Г. Нохтунскай бу үрдүк
кирбиһэ ордук чугас
курдук. Ону маннык чак-
чыларынан бигэртэтиэх-
питин баһарабыт. Ман-
найгытынан, бийиги бы-
һыһыбыт эдэр. Марафо-
нецтар 40 саастарыгар
тиннэ үрдүк көрдөрүүлэ-
ри ситиһэллэр. Иккиһи-
нэн, маннай орто дистан-
циялаагы илэтинэн күүс-
тээх быһыйынан билли-
битэ. Киһи 1500 м 4 мүн.
01,7 сек., 5000 м 14 мүн.
34,7 сек., 10.000 м 30 мүн.
35,4 сек. кэлэр. Көстөрүн
курдук, бири тэг үчүгэй
бириэмэлэр. Үсүһүнэн,
бири дойдулааһыт бал-
тараа ый курдук кэмнэ
күрэхтэһинилэргэ түөртэ
стартаата, ол иһингэр ик-
китэ улахан марафонна.
Билликлээх быһыйдар
этэллэригэр, улахан ма-
рафонна сылга 1-2 эр-
төгү күрэхтэһиэххэ сөп
эбит. Төрүдүнэн, этил-
либитин курдук, улахан
марафонна сүүрүүнэн
уолбут сана идэтиһэн
эрэр.

1982 сыл бастык спортсменнара СОҔУЛААХТЫК СУУРУӨХТҮН

сиринтээги бастагы спор-
тиһнай оомпуулар. Сту-
дент Гаврил Нохтунскай
зачету таһынан кыттан
1500 м, 5000 м сүүрүүлэ-
гэ тэннээрин булбат.

Ненүө сылыгар Баһы-
лай Манчаары бириһи-
гэр 10.000 м дистанцияны
31 мүн. 55 сек. кэлэн кы-
һыл көмүс медалы ылар.

Киһини кытары соту-
рутаагыта көрсүһүүбүн
санаан кэлэбин. Онон ки-
һи ССРС Кубогын иһин
күрэхтэһинигэ кытты-
тын сийилин көпсөөбитэ.
Барыта 357 эр киһи уон-
на 78 дьахтар кыттыбыт.
Кыһилэр ортолоругар 10
международнай кылаас-
таах, 76 ССРС спордун

дөхкө, олус түргэн эбит.
«Авангард» спортивнай
комплекттан тахсаат, үс-
түөрт үһүн тахсылары-
гүһүүлэри көрсүбүттэр.
22 км кэннэ тэнн эри-
лигэ утары биллэр тыал
үрүрө үһү. Ол эрэри 30
м дьэри бийиги быһый-
быт күүһүн сүтэрбэккэ,
ортоку бөлөххө ыспит.
Онуоха дьэри Приморье
международнай кылаас-
таах маастара Череди-
ченко сүүрүүнү баһылаа-
быт. Кэлин Кемерово бы-
һыа Порохов иһини
түспүт уонна 2 чаас 16
мүн. 27 сек. биэтэкска бас-
таһынан тахсыбыт.

Гаврил 38-с километр-
тан ыда атаа биллэрдик

һин эрэ күрэхтэһэр ки-
һиэхэ чакчы үрдүн көр-
дөрүү. ССРС спордун
маастарын нуорматыгар
2 мүнүүтэ кэрининэн
тиннэбэтэ. Республика
экс-чемпиона хайыһар-
дыт А. Евграфов этэри-
нэн, Гаврил 1,5-2 км сир-
гэ бэрт кылаастык мөд-
түү сылдыбыта 2 мүн-
үүтэни сүтэринттигэр
тиэрдибит буолуон сөп
эбит.

Саха быһыйдарыттан,
биллэрин курдук, баста-
гы ССРС спордун маас-
тарыгар кандидат Андрей
Устинов эмиэ марафо-
нец этэ. Бийиги саха-
лартан чыпчык атлетика-
га бастагы ССРС спор-

Оройуон 1982 сылга
бастык спортсменнаны
республика рекордеме-
на стайер Гаврил Нох-
тунскай ааттатта.

Сэттэ сыллаагыта Дь-
ринг орто оскуолатын бү-
гөрбит уон арыстаах Га-
врил Нохтунскай Баһылай
Манчаары бириһингэр
1500 м сүүрүүгэ боруонса
медалы ылбыта. Ол кини
бастагы бөһөһүмнээх си-
тиһиниэ этэ.

Кэлин, Советскай Ар-
мия кэһкэтигэр сулуус-
палаан баран, Хабаров-
скайдаагы пединститут
физкультурнай факуль-
теттар үөрэнэ киирби-
тэ. Онон эдэр тренер
А. Н. Иваровскайга эр-
чиллибит иһин сылыгар

БИИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700, Чурапчы к.
Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор — 21-385, отделлар —
21-495, уопсай — 21-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского
райкома КПСС и районного Совета народных депутатов
Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ
с. Чурапча, ул. Карла М.